

Ondersteuningsplan

2019-2022

jacob-roelandslyceum

JRL DRAAIT OM JOU!

INHOUDSOPGAVE:

Algemene gegevens.....	5
Inleiding.....	6
1. Visie van de school	7
1.1 Algemeen.....	7
JRL-lesblok (leren zichtbaar maken).....	7
Regie leren nemen	7
Profileringen.....	8
Brede vorming.....	8
1.2 Visie extra ondersteuning.....	11
1.3 Schematische weergave ondersteuningsstructuur	12
2. Basisondersteuning in de klas (niveau 1).....	13
2.1 Algemeen.....	13
2.2 De drie ondersteuningslijnen op het Jacob-Roelandslyceum	13
2.3 De basis ondersteuning in de eerste lijn	13
2.3.1 De rol van de vakdocent.....	13
2.3.2 De rol van de mentor	13
2.3.3 De rol van de afdelingsleider.....	14
2.3.4 De rol van de decaan.....	15
2.4 De extra ondersteuning in de tweede lijn	15
2.4.1 De rol van de zorgcoördinator	15
2.4.2 De rol van de interne deskundigen	15
2.5 De ondersteuning in de derde lijn.....	16
2.6 Vormen van overleg binnen basis zorgniveau 1.....	16
2.7 Informatieverwerking leerlingen met extra ondersteuning.....	16
2.7.1 Algemeen	16
2.7.2 Magister	17
3. Basis- en extra ondersteuning op schoolniveau (niveau 2)	17
3.1 Algemeen.....	17
3.2 De basisondersteuning in de eerste lijn	17
3.2.1 De rol van de zorgcoördinator	17
3.2.2 De rol van de vertrouwenspersoon.....	18

3.2.3	De rol van de anti-pestcoördinator	18
3.3	De extra ondersteuning in de tweede en derde lijn.....	18
3.3.1	De rol van het Zorg Advies Team (ZAT)	18
3.3.2	De rol van de schoolmaatschappelijk werker	19
3.3.3	De rol van de GGD	19
3.3.4	De rol van de leerplichtambtenaar	19
3.3.5	De rol van het RT-team	20
3.3.6	De rol van de ambulante ondersteuner	20
3.3.7	De rol van de zorgconsulent.....	21
3.3	Beleid op extra faciliteiten	21
3.4	Beleid op screening	22
3.5	Samenwerking in de keten PO-VO-MBO/HBO/wo (warme overdracht)	22
3.5.1	Starten in de brugklas.....	22
3.5.2	Starten in een hoger leerjaar	23
3.5.3	Overdracht binnen school	23
3.5.4	Overdracht bij uitstroom naar andere scholen	23
3.6	Trainingen.....	24
3.6.1	Overzicht van de trainingen	24
3.6.2	Psychosociale weerbaarheidstraining.....	24
3.6.3	Faalangstreductietraining	25
3.6.4	Examenvreestraining.....	25
3.6.5	Eindexamenvorbereiding	25
3.6.6	Studiecoaches	25
3.6.7	Examentraining Lyceo	26
3.7	Oudercontact en - betrokkenheid.....	26
3.7.1	Inzet extra ondersteuning	26
3.7.2	Klankbordgroepen.....	26
3.7.3	Ouderavonden door het ondersteunings- en RT-team.....	26
3.8	Vormen van overleg binnen Basis zorgniveau 2.....	27
4.	Deskundigheidsbevordering	27
4.1	Algemeen.....	27
4.2	Voorlichting	28

4.2.1 Ondersteuningswijzer	28
4.2.2 Docentenhandleiding	28
4.2.3 Informatie startende docenten	29
4.3 Cursussen en trainingen	29
4.3.1 Coaching docenten.....	29
4.3.2 Coaching mentoren.....	29
4.3.3 Dyslectische leerlingen en moderne vreemde talen.....	30
5. De ZAT-driehoek	30
5.1 Algemeen.....	30
5.2 Werkwijze	30
5.2.1 De rol van de afdelingsleider en mentor.....	31
5.2.2 De rol van de zorgcoördinator:	31
5.3 Evaluatie ZAT	31
6. Zware ondersteuning.....	32
6.1 De ondersteuningsstructuur van Samenwerkingsverband VO De Meierij	32
6.1.1 Ondersteuningsniveaus binnen Samenwerkingsverband de Meierij.....	32
6.1.2 Basisondersteuning binnen Samenwerkingsverband de Meierij	33
Ondersteuners passend onderwijs – ambulante begeleiding.....	33
Schoolondersteuningsprofiel (SOP)	33
6.1.3 Extra ondersteuning binnen Samenwerkingsverband de Meierij.....	34
Arrangementen	34
(Groeps-)Arrangementen Specialistische ambulante ondersteuning:.....	34
Overstaparrangementen.....	35
Tijdelijke plaatsing op OPDC ‘Bovenschoolse Voorziening de Meierij’	36
Passende Innovatieve Projecten	36
6.1.4 Specialistische ondersteuning (in het VSO).....	37
Cluster 1 en cluster 2.....	37
Cluster 3 en cluster 4.....	38
Plaatsbekostigd	38
6.2 Basis Team Jeugd gemeente Boxtel	39
Bijlagen.....	40
Bijlage 1: Verklaring van de afkortingen	40

Algemene gegevens

Brinnummer: 16 RB
Postadres: Postbus 324 5280 AH Boxtel
Bezoekadres: Grote Beemd 3
5281 CC Boxtel
Telefoon: 0411- 672219
Fax: 0411- 684 609
E-mail: admin@jrl.nl
Website: www.jrl.nl

Rector: J.C. Hermans MSc

Directeur onderwijs: drs. M.E.A. Bittner-Orsel ME

Bestuur: Vereniging Ons Middelbaar Onderwijs (OMO)
Postbus 574, 5000 AN Tilburg

Telefoon: 013-5955500

Voorzitter Raad van Bestuur OMO: Drs. E.G.H. Bernard

Inleiding

In dit ondersteuningsplan wordt beschreven hoe de ondersteuningsstructuur op het Jacob-Roelandslyceum is vormgegeven. Dit betreft de procesbeschrijving, de overlegstructuur, de soorten ondersteuning en de taakomschrijvingen. Het ondersteuningsplan sluit aan bij het Schoolplan, het Strategisch Beleidsplan en Onderwijsbeleidsplan van de school, maar ook bij het ondersteuningsplan van het Samenwerkingsverband VO 'De Meierij', waarbij het JRL is aangesloten en waarbinnen door de scholen uit de regio wordt samengewerkt om passend onderwijs en zorg voor alle leerlingen te realiseren.

Het Jacob-Roelandslyceum stelt zich ten doel leerlingen met een hulpvraag binnen de grenzen van de door de school aan te bieden zorg passende ondersteuning te bieden of leerlingen door te verwijzen. Dit stelt hoge eisen aan de kwaliteit van onderwijs en begeleiding binnen de school. De zorgcoördinator speelt hierbij een belangrijke rol.

Onder leerlingbegeleiding verstaan we alles wat de school doet om het rendement van het onderwijs te verhogen door goede voorwaarden te scheppen. De drie hoofdterreinen van de leerlingbegeleiding zijn: de sociaal-emotionele ontwikkeling, het aanleren van de studievaardigheden en de oriëntatie op studie en beroep.

We maken bij de begeleiding van, en zorg voor leerlingen onderscheid tussen drie verschillende begeleidingslijnen: de eerste, de tweede en de derde lijn.

Onder eerstelijnszorg verstaan we de reguliere ondersteuning waar alle leerlingen mee te maken hebben. Deze bestaat uit het signaleren en begeleiden door vakdocenten en mentoren.

Bij ondersteuning in de tweede lijn wordt de ondersteuning van interne deskundigen bedoeld. Deze deskundigen zijn specialisten die een hulptaak hebben, ondersteuning coördineren, analyseren en de begeleiders in de eerste lijn begeleiden.

Ondersteuning in de derde lijn wordt verzorgd door externe deskundigen.

1. Visie van de school

1.1 Algemeen

Visie op onderwijs

Het JRL wil dat het pedagogisch klimaat en de onderwijsleersituatie zo op elkaar zijn afgestemd en ingericht dat leerlingen leren de verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen leerproces. We gaan ervan uit dat de beste leerkracht in de leerling zit en dat de leerling zelf deze kracht zal moeten aanspreken om tot leren te komen. Als het lukt om leerlingen liefde en verantwoordelijkheid voor leren bij te brengen dan vergemakkelijkt dat hun leerproces. We stimuleren het leren van leerlingen door aan de ene kant het onderwijs steeds beter op maat vorm te geven en aan de andere kant voldoende veiligheid te bieden in een op ont wikkeling- en motivatiegericht pedagogisch klimaat. Daarnaast stellen we leerlingen in staat om zichzelf en de wereld om hen heen steeds beter te leren kennen waardoor leerlingen keuzes kunnen maken en een stap zetten in hun ont wikkeling tot wereldburger.

De slogan "Het JRL draait om Jou" is een op leerlingen gerichte vertaling van deze missie.

De visie en de missie warden vormgegeven door alles waar we binnen school in samenhang aan werken maar het JRL laat zich kernmerken door vier speerpunten.

JRL-lesblok (leren zichtbaar maken)

Het JRL-lesblok zien we als een vertaling van de manier waarop we de onderwijsleersituatie inrichten binnen het JRL. We houden rekening met de motivatie van leerlingen door het onderwijs meer op maat te organiseren, leren meer zichtbaar te maken en zo het eigenaarschap van het leren bij leerlingen te vergroten. Het leerdoel moet zichtbaar zijn voor de leerling en het leren van de leerling voor de docent waarbij er aandacht moet zijn voor wat het meest of het minst effect heeft. ICT zien we als een belangrijk hulpmiddel bij deze ontwikkeling.

Regie leren nemen

We richten de leerlingbegeleiding en de onderwijsleersituatie zo in dat leerlingen steeds meer verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen leerproces. Hierbij is sprake is van een begeleiding naar zelfstandigheid vanaf klas 1 tot aan het eindexamen waarbij trapsgewijs leerlingen daarin zelf steeds (meer) regie leren nemen.

Profileringen

Door het aanbieden van profileringen geven we leerlingen de mogelijkheid te excelleren. De leerlingen hebben keuze uit 5 profileringen die schoolbreed worden aangeboden en die gelden voor zowel onder- als bovenbouw. Het betreft de volgende profileringen:

- Engels-plus
- Cultuur
- Technasium
- Sport en Lifestyle
- Econasium

Middels deze profileringen verkennen leerlingen hun talenten en wordt de mogelijkheid geboden deze verder te ontplooiën.

Brede vorming

Naast het opdoen van kennis besteden we binnen het JRL ruim aandacht aan persoonsvorming en hebben we een aanbod dat wereldburgerschap stimuleert. Vanuit de katholieke tradities werken we aan de houding, vaardigheden en kennis die leerlingen nodig hebben om een actieve rol te kunnen spelen in de maatschappij.

Identiteit, participatie en democratie zijn de domeinen die centraal staan bij het vak Global Learning in een doorlopende leerlijn waarin ook aandacht is voor de 21st century skills. De Global Learning- thema's nodigen uit tot bezinning, zijn gericht op betekenisgeving, helpen bij het zoeken naar eigen antwoorden en standpunten en laten samenhang zien die de leerling helpt bij het vinden van hun weg in onze complexe samenleving. Ook in het leergebied Arts leren leerlingen hun 'unieke ik' steeds beter kennen. Deze verschillende invalshoeken zijn noodzakelijk om de leerling te laten ontdekken hoe hij zelf in elkaar zit en hoe hij zich verhoudt tot de ander, zijn omgeving en de wereld. In een portfolio wordt de ontwikkeling van het persoonlijk profiel van de leerling vastgelegd.

De zes onderdelen uit de cirkel verder uitgewerkt:

Doelen helder: Feed up (je weet welke doelen je moet bereiken}. Bij alle vakken warden de leerdoelen geformuleerd op ik-niveau voor de leerling; we streven er naar dit schoolbreed met dezelfde termen te doen. Door tevens te beschrijven wat de succescriteria zijn wordt leren zichtbaarder voor leerlingen.

Werken aan de doelen (je werkt aan je doelen}. Leerlingen werken met hun docenten meer of minder klassikaal, met meer of minder keuzes en meer of minder zelfstandig aan het behalen van de leerdoelen . Ook tijdens het werken aan de doelen zal er regelmatig een terugkoppeling zijn naar de doelen en de succescriteria.

Formatieve momenten:

Feedback (je weet waar je staat). Het leren zichtbaar maken staat centraal tijdens de formatieve momenten waarop de leerling te weten komt waar hij op dat moment staat t.o.v. de leerdoelen. Formatieve momenten zijn ook voor docenten een feedback-moment om zicht te krijgen op wat het effect is geweest van de lessen en het handelen van de docent.

Feed forward (je weet wat kan je beter kunt doen). De inzichten die leerlingen hebben opgedaan bij de formatieve momenten worden tijdens een moment van overleg/instructie met de docent of anderszins gekoppeld aan leeractiviteiten die de leerling kan benutten om zich te verbeteren of leerdoelen alsnog te behalen.

Differentiatie (je kiest je eigen (vervolg)stap. Leerlingen krijgen verschillende activiteiten , oefeningen enz. aangeboden om zich gericht te verbeteren, zodat ze meer doelen kunnen behalen (op een hoger niveau). Op dit moment wordt de differentiatie binnen en buiten klassenverband vormgegeven. Als school doen we in de planperiode ook ervaring op met vergaande vormen van differentiatie in de topweken.

Summatieve toetsing (je sluit je doelen af). De docent stelt vast welke doelen op welk niveau door de leerling zijn behaald. Summatieve toetsen maken deel uit van het Programma van Toetsing (PvT) in de onderbouw en het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA). In de bovenbouw Summatieve momenten zijn voor docenten een feedback-moment op de input die zij hebben gegeven aan de leerling. Toetsing zien we als een belangrijk onderdeel van het JRL lesblok. In het bovenstaande is al aangegeven hoe we omgaan met formatieve en summatieve momenten . In het *Toetsbeleidsplan* wordt dit uitgebreid toegelicht.

ICT-gebruik voor zowel docenten als leerlingen is een voorwaarde om het JRL lesblok goed vorm te kunnen geven. Voorbeelden hiervan zijn: lesmateriaal op maat, formatief toetsen, geven van feedback, monitoren van vorderingen, interactieve lessen, organiseren van groepswork en adaptief lesmateriaal. Voorwaarde is derhalve dat zowel docenten als leerlingen ICT-vaardig zijn en open staan voor innovatieve manieren van werken.

1.2 Visie extra ondersteuning

De visie op extra ondersteuning van het Jacob-Roelandslyceum komt voort uit de visie en de missie die hierboven staan beschreven. We zien het als onze opdracht onderwijs te bieden dat aansluit bij de leerbehoeftes van de leerling en de eventuele uitdagingen daarbij.

We willen bereiken dat de leerling geloof heeft in eigen kunnen;

het gevoel heeft dat hij erbij hoort; het gevoel heeft dat hij gewaardeerd wordt.

Weet dat hij fouten mag maken; zelfstandig keuzes kan maken, iets kan ondernemen;

aangesproken wordt op de "leerkracht" die in hem zit; begrijpt dat hij onderdeel is van onze schoolgemeenschap waarvoor hij zorg draagt.

De mentor begeleidt de leerling bij zijn studie, de sociaal-emotionele ontwikkeling en de loopbaan oriëntatie. De ondersteuning van de mentor, vakdocenten, afdelingsleiders en zorgcoördinator staat in dienst van de ondersteuning van leerlingen in het onderwijs- en ontwikkelingsproces. Alle medewerkers van de school zijn nadrukkelijk betrokken en verantwoordelijk vanuit hun eigen taakstelling, daarnaast wordt er regelmatig afgestemd met de tweedelijns ondersteuning.

Individuele extra ondersteuning is mogelijk vanuit:

- LOB, kijkt mee naar een goede vervolgopleiding.
- Studiecoaches, zij geven lichte ondersteuning op het gebied van planning en het maken van het huiswerk.
- Zorgconsulent, zij draagt zorg voor de intensievere ondersteuning die sommige leerlingen nodig hebben op sociaal emotioneel gebied of op gebied van plannen en organiseren.
- OPO, Ondersteuner Passend Onderwijs kijkt mee met bijzondere casussen en adviseert vanuit eigen expertise.

ONDERSTEUNINGSSTRUCTUUR JACOB-ROELANDSLYCEUM

2. Basisondersteuning in de klas (niveau 1)

2.1 Algemeen

De basisondersteuning in de klas is volledig ingebed in de begeleidingsstructuur van de school. Op het Jacob-Roelandslyceum is de ondersteuningsstructuur gekoppeld aan de drie ondersteuningslijnen: eerste, tweede en derde lijn.

2.2 De drie ondersteuningslijnen op het Jacob-Roelandslyceum

Zoals in de schematische weergave van de ondersteuningsstructuur (zie blz.8) is aangegeven, werkt het Jacob-Roelandslyceum met drie ondersteuningslijnen. Onder de ondersteuning in de eerste lijn verstaan we de reguliere ondersteuning waar alle leerlingen mee te maken hebben: de ondersteuning geboden door vakdocent, mentor, decaan en afdelingsleider. Deze bestaat uit signaleren en begeleiden.

Als de ondersteuning in de eerste lijn de hulpvraag van de leerling niet kan beantwoorden, wordt de leerling door de afdelingsleider aangemeld bij de zorgcoördinator. De zorgcoördinator coördineert ondersteuning in de interne (tweede lijn) en externe (derde lijn) die leerlingen wordt geboden.

2.3 De basis ondersteuning in de eerste lijn

2.3.1 De rol van de vakdocent

De vakdocent begeleidt iedere les opnieuw de leerling bij het leerproces. Hij draagt er zorg voor dat het leerklimaat tijdens zijn lessen veilig is, zodat alle leerlingen zich welbevinden. De vakdocent biedt houvast aan met name zorgleerlingen door uit te gaan van vaste gedragsregels. Deze worden ook binnen de afdeling waarvan de vakdocent deel uitmaakt, besproken. Hij signaleert het bij de mentor als hij opvallende zaken waarneemt bij een van zijn leerlingen. Verder zal hij met het oog op studie- en beroepskeuze het belang van zijn eigen vak aangeven.

2.3.2 De rol van de mentor

De mentor heeft een centrale plaats in de begeleiding van iedere leerling. Op het rooster staat in de onderbouw voor elke klas minimaal één mentorles. Elke leerling heeft een

mentor die speciale aandacht heeft voor zijn klas of groep. Hij is de raadsman van de klas tot wie de leerlingen zich kunnen wenden met hun vragen en moeilijkheden. De mentor is de contactpersoon tussen de leerlingen en de afdelingsleider of tussen de leerlingen en de andere leraren. Evenzo is de mentor het directe aanspreekpunt voor leerlingen, docenten en voor ouders. Op het JRL staat in de jaarplanning een aantal vaste contactmomenten met de ouders ingepland. We werken met de methodiek van startgesprekken binnen de driehoek leerling-mentor-ouder waarbinnen ook de leerling zelf een actieve rol vervult. In enkele leerjaren wordt gewerkt met het Handboek mentoraat, dit wordt de komende tijd uitgerold in alle leerjaren. De mentor neemt waar nodig initiatief om ouders te informeren of uit te nodigen. Ouderparticipatie is belangrijk: het is voor mentoren van het JRL vanzelfsprekend de ontwikkeling van het kind met de ouders af te stemmen. Al tijdens het startgesprek wordt ingezoomd op de verwachtingen van leerling en ouders.

In het rooster is door middel van de mentoruren de mogelijkheid ingebouwd dat een mentor zijn klas of groep wekelijks kan begeleiden. De mentor begeleidt alle leerlingen van zijn klas op de drie aandachtsgebieden: sociaal-emotionele ontwikkeling, studie en loopbaanoriëntatie, waarbij de studieresultaten centraal staan. Daarnaast richt de mentor zich op het groepsproces binnen de klas.

Op kleine schaal worden bovenbouwleerlingen als minimentoren betrokken bij de begeleiding van leerlingen uit de brugklassen.

2.3.3 De rol van de afdelingsleider

Elke leerling behoort tot een afdeling met een eigen afdelingsleider die tot in de derde lijn verantwoordelijk blijft voor de begeleiding van alle leerlingen in zijn afdeling op de drie gebieden van de leerlingbegeleiding. Hij wordt daarbij ondersteund door het afdelingsteam en door een coördinator. De afdelingsleider behartigt de dagelijkse gang van zaken van zijn afdeling en onderhoudt contact met de vakdocenten die lesgeven in zijn afdeling. Op onze school zijn er afdelingsleiders voor de brugklas, leerjaar 2 en 3, havo bovenbouw en vwo bovenbouw. De mentor, de decaan en de zorgcoördinator overleggen met de afdelingsleider over de hulpvraag van de leerling. De afdelingsleider beslist na overleg met betrokkenen over het vervolgtraject en maakt met betrokkenen afspraken over de communicatie en terugkoppeling.

2.3.4 De rol van de decaan

De decaan speelt een belangrijke rol bij de keuze van het profiel en de vervolgstudie. De decaan is binnen het JRL niet alleen in de tweede lijn actief, maar ook vaak in de eerste lijn. Leerlingen worden klassikaal, in kleine groepjes of individueel in gesprekken met de decaan en assistent decaan voorbereid op de keuzes die ze moeten maken. De mentor speelt ook een rol in het LOB-traject. Op indicatie van de zorgcoördinator zijn er voor leerlingen ook intensievere begeleidingstrajecten mogelijk. (voor verder informatie over LOB, zie LOB beleidsplan en werkplan)

2.4 De extra ondersteuning in de tweede lijn

2.4.1 De rol van de zorgcoördinator

Als vakdocent, mentor en afdelingsleider in het reguliere aanbod de hulpvraag van een leerling niet kunnen beantwoorden, wordt de leerling door de afdelingsleider “overgedragen” aan de zorgcoördinator. Deze coördineert de interne, externe en aanvullende ondersteuning die de leerling kan worden geboden. Zij is voorzitter van het Zorgadviesteam (ZAT), communiceert met de leerling, de ouders, de afdelingsleider en de mentor. Daarnaast coördineert zij de extra ondersteuning vanuit de middelen vanuit het samenwerkingsverband de Meierij. De zorgcoördinator is ook het aanspreekpunt voor de externe zorg in de derde lijn.

2.4.2 De rol van de interne deskundigen

Interne deskundigen zijn op afroep beschikbaar om ondersteuning te bieden op het vlak van hun expertise dit kan zijn op leerlingniveau maar ook op klasniveau. Hierbij valt te denken aan de interne remedial teacher, de zorgconsulent of ambulante ondersteuner. Zij vormen samen het ondersteuningsteam dat aangestuurd wordt door de zorgcoördinator. Zij zijn met regelmaat aanwezig in de werkruimte voor docenten en functioneren als vraagbaak en adviseur. In overleg met de zorgcoördinator kan ook een observatie in de les deel uitmaken van hun taak.

2.5 De ondersteuning in de derde lijn

De derde ondersteuningslijn valt onder niveau 2: basiszorg op schoolniveau. Zie hiervoor het hoofdstuk 3.

2.6 Vormen van overleg binnen basis zorgniveau 1

Op vaste overlegmomenten vindt ten behoeve van de zorgleerlingen overleg plaats tussen de verschillende actoren. Deze overlegmomenten zijn in de jaarplanning van de school opgenomen. Daarnaast wordt er per casus adequaat gehandeld door mentor, afdelingsleider of zorgcoördinator.

Soort overleg	Doel	Vorm	frequentie
Afdelingsleiders, directeur onderwijs, zorgcoördinator	evaluatie zorgbeleid, zorglijnen enz.	Vergadering	2x per jaar
Afdelingsleider en zorgcoördinator	doorspreken zorgleerlingen uit de betreffende afdeling	bilateraal	1x per 4 weken
Ondersteuningsteam	Expertise delen, casusbespreking, projecten opzetten en evalueren	expertgroep	1x per 4 weken
RT-team	Lijnen uitzetten dyslexiebegeleiding	expertgroep	1x per 4 weken

2.7 Informatieverwerking leerlingen met extra ondersteuning

2.7.1 Algemeen

Bij de archivering, dossiervorming, de informatievoorziening over en de monitoring van de leerlingen met extra ondersteuning speelt het leerlingvolgsysteem Magister een belangrijkere rol. Medewerkers kunnen op school en thuis werken in Magister. De invoering van dit LVS is goed verlopen. De inrichting en het gebruik van Magister wordt met regelmaat geëvalueerd.

2.7.2 Magister

De vakdocent gebruikt Magister voor de registratie van cijfers, aan- en afwezigheid, opmerkingen over inzet, inzicht, gedrag, toetsen, huiswerk en huiswerknotities (boeken vergeten, huiswerk niet gemaakt enz.).

De mentor gebruikt Magister daarnaast voor de overdracht en als logboek voor de verslaglegging van de voortgang, de oudergesprekken, (rapport)vergaderingen. Het ondersteuningsteam voegt daaraan toe: de handelingsplannen, OPP's, de extra faciliteiten voor de leerling, de docenteninformatie afgeleid uit het handelingsplan en de verslagen van de begeleidingsgesprekken en afspraken met de ouders.

De onderzoeksrapporten worden bewaard in het papieren dossier en zijn alleen in te zien door de zorgcoördinator, de mentor en de afdelingsleider.

3. Basis- en extra ondersteuning op schoolniveau (niveau 2)

3.1 Algemeen

Op grond van het door het samenwerkingsverband VO 'de Meijerij' opgestelde Onderwijszorgprofiel van de school is de conclusie dat de ondersteuningsactiviteiten behorende bij de niveau 2 - de basis- en extra ondersteuning op schoolniveau- volledig zijn ingebed in de zorgstructuur van de school.

3.2 De basisondersteuning in de eerste lijn

3.2.1 De rol van de zorgcoördinator

De zorgcoördinator richt zich volledig op de zorgactiviteiten op basis zorgniveau 1 en 2 en op de extra zorgactiviteiten. De kwaliteit van de ondersteuning alsmede de continuïteit van de ondersteuning worden door de zorgcoördinator bewaakt. Samen met de directeur onderwijs evalueert zij regelmatig het ondersteuningsbeleid en stelt dit waar nodig bij. De zorgcoördinator participeert in het bovenschools overleg binnen Boxtel (binnen de OMO Scholengroep Boxtel) en in het Samenwerkingsverband VO 'De Meijerij'. De contactgegevens van de zorgcoördinator staan vermeld in de schoolgids.

3.2.2 De rol van de vertrouwenspersoon

In principe kan een leerling met zijn zorgen en problemen bij zijn mentor terecht. Een leerling kan ook zijn afdelingsleider of een andere vakdocent in vertrouwen nemen. Als de problematiek de rol van de mentor of vakdocent overstijgt, kunnen deze doorverwijzen naar de zorgcoördinator die tevens vertrouwenspersoon is. Ook voor de afdelingsleider geldt dat hij een leerling kan wijzen op de mogelijkheid om te spreken met de vertrouwenspersoon. Een leerling kan ook rechtstreeks contact op nemen met de zorgcoördinator/vertrouwenspersoon, als hij zaken niet met de eigen mentor of afdelingsleider wil of kan bespreken.

De vertrouwenspersoon gaat vertrouwelijk met de informatie om en gaat samen met de leerling zoeken naar mogelijkheden om de problematiek aan te pakken. Vertrouwelijk met de informatie omgaan betekent niet dat de vertrouwenspersoon zwijgplicht heeft, maar wel dat deze altijd zal handelen in het belang van de leerling, waarbij hij de privacy in acht zal nemen. In enkele gevallen heeft de vertrouwenspersoon ook meldplicht. De meldcode huiselijk geweld zal gevolgd worden indien blijkt dat de veiligheid van een leerling in het geding is. De contactgegevens van de vertrouwenspersoon staan vermeld in de schoolgids.

3.2.3 De rol van de anti-pestcoördinator

De anti-pestcoördinator heeft een coördinerende en adviserende taak bij pestincidenten. Daarnaast is de taak van de antipestcoördinator om samen met de afdelingsleiders en zorgcoördinator schoolbreed een anti-pest protocol op te stellen. Deze wordt vervolgens vastgesteld door de schoolleiding. De anti-pestcoördinator is het centrale aanspreekpunt voor wat betreft pesten voor leerlingen, ouders en personeel. Het anti-pest protocol is terug te vinden op de website onder de kopjes 'Onderwijs' en 'Begeleiding'.

3.3 De extra ondersteuning in de tweede en derde lijn

3.3.1 De rol van het Zorg Advies Team (ZAT)

Bij het SWV de Meerij wordt gewerkt middels de ZAT-driehoek. De driehoek bestaat uit de jeugdarts, de schoolmaatschappelijk werkster en de zorgcoördinator. De leden van deze ZAT driehoek komen maandelijks op het JRL bij elkaar voor casusoverleg. Er is een nauwe samenwerking tussen de leden van deze groep en de leerplichtambtenaar. De jeugdarts en

schoolmaatschappelijk werker maken tevens deel uit van het Basis team jeugd van de gemeente.

3.3.2 De rol van de schoolmaatschappelijk werker

Voor de leerlingen van het Jacob-Roelandslyceum is licht-pedagogische hulp beschikbaar: schoolmaatschappelijk werk wordt aangeboden in de vorm van hulpverleningsgesprekken op het Centrum voor Jeugd en Gezin in Boxtel of op het JRL zelf. Een leerling kan naar de schoolmaatschappelijk werker doorverwezen worden door de zorgcoördinator. Het schoolmaatschappelijk werk heeft een brugfunctie tussen leerling, ouders, school en hulpverleningsinstellingen. De schoolmaatschappelijk werker biedt hulp aan leerlingen en/of ouders wanneer er zorgen, vragen of signalen zijn op het gebied van sociaal functioneren, psychische problemen en opvoeding- en ontwikkelingsproblemen. Indien nodig begeleidt de schoolmaatschappelijk werker naar gespecialiseerde (jeugd)zorg.

3.3.3. De rol van de GGD

In samenwerking met de GGD is een preventief verzuimspreekuur opgezet. Deze vindt om de 8 weken plaats. Dit spreekuur wordt op het JRL gehouden. De leerlingen met een relatief hoog ziekteverzuim worden hiervoor opgeroepen. De zorgcoördinator selecteert samen met de afdelingsleider de leerlingen die opvallen qua ziekteverzuim. Deze leerlingen krijgen een uitnodiging voor het spreekuur van de sociaal verpleegkundige. Indien nodig verwijst de sociaal verpleegkundige de leerling door naar de jeugdarts. Leerlingen, ouders en de school kunnen zich ten alle tijde richten tot de jeugdarts.

Daarnaast biedt dit spreekuur de mogelijkheid voor leerlingen om hier zonder afspraak terecht te kunnen met vragen over medische zaken of andere problemen.

3.3.4 De rol van de leerplichtambtenaar

Het Jacob-Roelandslyceum werkt nauw samen met de leerplichtambtenaar van de gemeente Boxtel. Omdat het JRL een school is waarop ook veel leerlingen uit de dorpen rondom Boxtel zitten, zijn er ook contacten met de leerplichtambtenaren in de regio. De leerplichtambtenaar handhaaft uit hoofde van zijn functie de leer- en kwalificatieplicht en is met name actief bij het terugdringen van verzuim door spijbelen, te laat komen of langdurige ziekte. De leerplichtambtenaar houdt vier keer per jaar in de school een verzuimspreekuur. Dit spreekuur heeft een preventieve werking: het aantal leerlingen dat

doorverwezen wordt naar de leerplichtambtenaar is aanwijsbaar teruggelopen. Met de leerplichtambtenaar zijn heldere afspraken gemaakt over het moment waarop de leerling doorgestuurd wordt. Het verzuimprotocol van het JRL is terug te vinden op de website onder de kopjes 'Onderwijs' en 'Begeleiding'.

3.3.5 De rol van het RT-team

Het Jacob-Roelandslyceum is erop gericht leerlingen met de diagnose dyslexie de gelegenheid te geven een opleiding te volgen die past bij hun individuele capaciteiten. Een dyslectische leerling kan in aanmerking komen voor compenserende en (in uitzonderingsgevallen) dispenserende maatregelen wanneer dyslexie officieel is vastgesteld. Op het JRL is een dyslexieteam dat bestaat uit zorgcoördinator, remedial teacher en administratief medewerker.

Als een leerling dyslectische fouten maakt wordt dit gesignaleerd door de vakdocent. Deze meldt dit bij de mentor die vervolgens middels een vragenlijst de overige vakdocenten raadpleegt met de vraag of zij het beeld herkennen. Vervolgens wordt RT ingeschakeld om enkele dyslexietestjes af te nemen op gebied van leer-, lees en spellingsproblematiek. Bij een vermoeden van dyslexie wordt een aanbeveling aan ouders gedaan om een officieel onderzoek uit te laten voeren. Naast deze screening verzorgen de RT-ers maatwerktrajecten en verschillende modules voor dyslectische leerlingen en voor leerlingen met anderen leerstoornissen of leerachterstanden.

De dyslexiecoördinator is het aanspreekpunt voor leerlingen met dyslexie en verzorgt de gehele administratie en alle praktische zaken rondom dyslexie. Het dyslexieprotocol is te vinden op de website van het JRL onder de kopjes 'Onderwijs' en daarna 'Begeleiding'.

3.3.6 De rol van de ambulant ondersteuner

De ambulant ondersteuner begeleidt leerlingen in het reguliere onderwijs met functiebeperkingen en/of leerkrachten van deze leerlingen. De ambulant ondersteuner adviseert bij het maken van het handelingsplan op basis van de handelingsgerichte diagnostiek, voert observaties uit en evalueert deze. Ook het adviseren en begeleiden van aanvragen voor aanpassingen (meubilair, computers e.d), het helpen bij het ontwikkelen van speciale programma's en het coördineren van de specifieke ondersteuning voor de leerling hoort bij zijn taak. Het Jacob- Roelandslyceum werkt met een vast team ambulant

ondersteuners. De ambulante ondersteuners worden zo breed mogelijk ingezet; ze zijn vaste dagdelen aanwezig op school en fungeren als vraagbaak voor het personeel. De ambulante ondersteuners worden ook ingezet bij de ondersteuning van klassen, groepen of specifieke doelgroepen. Bijvoorbeeld om te werken aan een sterker klassenklimaat of voor motivatietrajecten.

De ambulante ondersteuners maken deel uit van het ondersteuningsteam.

3.3.7 De rol van de zorgconsulent

De zorgconsulent biedt hulp aan kinderen die in hun ontwikkeling in grotere mate belemmerd worden. De zorgconsulent maakt voor kinderen met leer- en gedragsproblemen een behandel- en begeleidingsplan dat hun leerproces kan verbeteren. Zodoende probeert de zorgconsulent ervoor te zorgen dat leerlingen de ondersteuning krijgen die het beste bij hun problematiek en karakter aansluit.

De zorgconsulent onderhoudt de contacten met ouders, de zorgcoördinator, de ambulante ondersteuner, de mentor en de docenten van de betreffende leerling en zo nodig ook met de betrokken externe hulpverleners.

In overleg met de zorgcoördinator kan er een traject ingezet worden. De zorgconsulent maakt deel uit van het ondersteuningsteam.

3.3 Beleid op extra faciliteiten

De school is bereid extra faciliteiten toe te staan, na overleg met en goedkeuring van de zorgcoördinator.

Het toestaan van faciliteiten, gericht op lessen en toetsen zoals het verlenen van extra tijd, wordt gemeten aan de hand van het eindexamen- of het dyslexieprotocol. Wanneer de faciliteiten bij het eindexamen worden toegestaan, geeft de school hier ook bij onderbouwleerlingen goedkeuring voor. De school moet wel in het bezit zijn van een diagnostisch verslag.

Faciliteiten voor praktische zaken rondom het goed kunnen functioneren van een leerling met een fysieke beperking in de school worden in overleg met de zorgcoördinator toegekend. Afwijkende faciliteiten in het eindexamenjaar moeten worden aangevraagd bij de examencommissie.

3.4   Beleid op screening

In de brugklas worden de leerlingen getest door middel van de Schoolvragenlijst (SVL). Deze vragenlijst meet het sociaal-emotioneel functioneren en de betrokkenheid bij school en bestaat daarnaast uit een begaafdheidstoets; nulmeting taal & rekenen.

Indien er signalen vanuit de mentor binnenkomen, kunnen de volgende screeningsinstrumenten individueel in alle leerjaren ingezet worden:

Dyslexiescreening, toets Attitude Vragenlijst,
Gedragsvragenlijst.

3.5   Samenwerking in de keten PO-VO-MBO/HBO/wo (warme overdracht)

Het Jacob-Roelandslyceum werkt nauw samen met de aanleverende scholen en de scholen waar onze zorgleerlingen hun onderwijs vervolgen. Binnen Boxtel is er regelmatig een po/vo-overleg waarbij de afdelingsleider van de brugklas eenmaal per jaar aansluit. De school heeft een casemanager voor uitstromende leerlingen en een casemanager voor leerlingen die vanuit de havo-kans-klas van het BHC naar het JRL opstromen

3.5.1   Starten in de brugklas

Voor alle leerlingen is er een warme overdracht. Voor leerlingen met een extra ondersteuningsvraag is er daarnaast nog extra aandacht. De afdelingsleider brugklas attendeert ouders er tijdens de voorlichtingsronde op de basisschool op dat bij extra zorgen over hun kind, een afspraak met de zorgcoördinator raadzaam is. Steeds meer ouders maken van deze gelegenheid gebruik. Hierdoor hebben we leerlingen vroeg in beeld en kunnen we veelal preventief werken. Voor leerlingen die de overstap van basisschool naar voortgezet onderwijs met moeite kunnen maken, heeft de school een instroomprogramma ontwikkeld. Dit bestaat uit een overstapboekje met zeer uitgebreide informatie over de school, een extra gesprek met de mentor voor de zomervakantie en de mogelijkheid om voor de start een aantal keer de school te bezoeken om alvast te wennen. Na aanmelding neemt de zoco het

dossier in behandeling en overlegt met de toelatingscommissie over de toelaatbaarheid van de leerling.

3.5.2 Starten in een hoger leerjaar

Wanneer een leerling met een extra ondersteuningsvraag in wil stromen in een hoger leerjaar, volgt altijd een gesprek met de zorgcoördinator en de afdelingsleider. Na dossieranalyse en contact met de aanleverende school geeft de zorgcoördinator een advies aan de toelatingscommissie. Indien de leerling wordt toegelaten, zal ook hier een nader instroomtraject volgen.

Gebaseerd op het handelingsplan voor de leerling maakt de mentor op een handzaam A4-tje een samenvatting voor de vakdocent. De mentor beschrijft de problematiek, geeft handelingsadviezen en tips met als doel dat de leerling bij alle docenten zo goed mogelijk kan functioneren. Dit gebeurt in samenwerking met de zorgcoördinator en de ouders van de betreffende leerling. Instromers vanuit het VSO worden gekoppeld aan een ambulante ondersteuner die nauwe contacten onderhoudt met de aanleverende VSO school.

3.5.3 Overdracht binnen school

Naast de reguliere overdracht van mentor op mentor en de gegevensoverdracht in Magister maakt de zorgcoördinator, indien van toepassing, in samenwerking met de mentor een samenvatting voor de vakdocent gebaseerd op het handelingsplan voor de leerling. Dit document beschrijft de problematiek, geeft handelingsadviezen en tips met als doel dat de leerling bij alle docenten zo goed mogelijk kan functioneren. Dit gebeurt in samenwerking met de ouders van de betreffende leerling. De leden van het ondersteuningsteam maken voor elke leerling een “overdrachtsformulier ondersteuning” zodat bij overgang naar een volgend schooljaar duidelijk is welke ondersteuning het voorgaande schooljaar aan de leerling is geboden en welke afspraken zijn gemaakt over ondersteuningsinzet in het nieuwe schooljaar.

3.5.4 Overdracht bij uitstroom naar andere scholen

Wanneer een zorgleerling de school verlaat, zijn naast de casemanager ook de decaan en de zorgcoördinator betrokken bij de overdracht. Daarbij is het doel de leerling en zijn ouders zo goed mogelijk te begeleiden in hun keuze, samen de mogelijkheden van de leerling te onderzoeken en een warme overdracht te verzorgen richting de ontvangende school.

3.6 Trainingen

Op het Jacob-Roelandslyceum zijn verschillende trainingen waar leerlingen voor aangemeld kunnen worden door mentoren, ouders of de leerlingen zelf. Deze trainingen worden extern ingekocht en starten een of twee keer per jaar. Leerlingen kunnen hiervoor aangemeld worden via de zorgcoördinator. Het gaat om de trainingen: psychosociale weerbaarheidstraining, de faalangstreductietraining en de examenvreestraining.

Ouders worden altijd ingelicht over de training en geven toestemming voor de deelname eraan. Bovendien zijn er bij enkele trainingen momenten waarop ouders bij de training betrokken worden. Dit gebeurt via een ouderavond, via een telefoongesprek of via evaluatiegesprekken

Deze trainingen zijn allemaal al meerdere malen gestart en afgerond op het Jacob-Roelandslyceum. Tot op heden zijn ze altijd goed verlopen en is iedereen erg tevreden geweest over het resultaat.

3.6.1 Overzicht van de trainingen

Klas	<i>Psychosociale weerbaarheids-training</i>	<i>Faalangst reductie training</i>	<i>Examen-vrees training</i>	<i>Examen voorbereiding</i>	<i>Studie coaches</i>	<i>Examen Training Lyceo</i>
1	havo & vwo	havo & vwo			havo & vwo	
2	havo & vwo	havo & vwo			havo & vwo	
3	havo & vwo	havo & vwo-			havo & vwo	
4	-	havo & vwo			havo & vwo	
5	-	vwo	havo	havo	vwo	Havo
6	-	-	vwo	vwo		vwo
Start	okt. mrt	sept. feb.	nov.	mrt/apr.	Gedurende het schooljaar op aanvraag	Meivakantie

3.6.2 Psychosociale weerbaarheidstraining

De psychosociale weerbaarheidstraining is gericht op kinderen uit de onderbouw die niet goed hun eigen plek kunnen creëren op school. Deze training wordt twee keer per jaar gegeven. Dit kunnen zowel kinderen zijn die erg verlegen zijn, maar ook kinderen die een te

grote mond hebben. Het doel van de methode *'Ho, tot hier!'* is het vergroten van de emotionele, sociale, cognitieve, lichamelijk/motorische vaardigheden van kinderen en jongeren. Aan het eind van de training zullen zij steviger in hun schoenen staan.

3.6.3 Faalangstreductietraining

Doel van de training is dat leerlingen spanningsvolle situaties leren hanteren en hun zelfvertrouwen vergroten. De doelgroep bestaat uit leerlingen afkomstig uit de leerjaren 1, 2, 3, 4 en 5. Leerlingen uit deze leeftijdscategorie komen in aanmerking voor de training wanneer zij last hebben van cognitieve en mogelijk sociale faalangst. Cognitieve faalangst steekt de kop op bij het maken van toetsen, het voorbereiden hiervan en het krijgen van een beoordeling. De training start twee keer per jaar en bestaat uit acht bijeenkomsten van een lesuur.

3.6.4 Examenvreestraining

De examenvreestraining helpt leerlingen zich goed voor te bereiden op het examen zodat ze zonder angst hun examens tegemoet kunnen treden. Deze training is dan ook alleen bedoeld voor de leerlingen uit de eindexamenklassen (5 havo en 6 vwo). Tijdens de training leren de leerlingen door middel van oefeningen en gesprekken om te gaan met negatieve spanningen zoals stress. De training start een keer per jaar en bestaat uit acht bijeenkomsten.

3.6.5 Eindexamenvoorbereiding

De eindexamenvoorbereiding bestaat uit enkele bijeenkomsten die alle eindexamenleerlingen vrijwillig bij kunnen wonen. Er is gebleken dat er behoefte is aan tips om het leren voor het examen goed aan te pakken met name vanwege de grotere hoeveelheid stof die er te leren is. In deze bijeenkomst wordt ingegaan op een paar thema's rondom met name de voorbereiding op de examens. Bijvoorbeeld planning maar ook de aanpak van het leren. Dit zal deels een stuk informatie en tips zijn, maar er is ook ruimte voor specifieke vragen vanuit de leerling.

3.6.6 Studiecoaches

Gedurende de schoolloopbaan op het JRL is er de mogelijkheid om ondersteuning van de studiecoaches in te roepen. Deze ondersteuning wordt op groepsniveau aangeboden in de

topuren, daarnaast kan een mentor een leerling aanmelden voor een stukje ondersteuning op maat voor wat betreft plannen en organiseren en de basisbegrippen leren leren.

3.6.7 Examentraining Lyceo

Tijdens de meivakantie hebben de eindexamenleerlingen de mogelijkheid om zich in te schrijven voor de extra examentrainingen die Lyceo op het JRL aanbiedt.

3.7 Oudercontact en -betrokkenheid

3.7.1 Inzet ondersteuning

Ouders worden altijd betrokken bij de inzet van intensievere ondersteuning voor hun kind. We zijn ervan overtuigd dat de inzet effectiever is wanneer ouders en school op een lijn zitten. Er zijn regelmatig contactmomenten met ouders: hierbij valt te denken aan de mentorgesprekken, startgesprek, plenair overleg, bespreking en evaluatie van het handelingsplan, evaluatie van gevolgde trainingen en adviesgesprek over inzet hulp van derden.

3.7.2 Klankbordgroepen

Elke afdeling heeft een ouderklankbordgroep. Doelstelling van deze klankbordgroep is de communicatie tussen school en ouders verder te verbeteren. Het gaat daarbij vooral om uitwisseling van gedachten over het onderwijs en de organisatie daarvan op het Jacob-Roelandslyceum. Op verzoek kan de zorgcoördinator aansluiten bij een klankbordgroep vergadering.

3.7.3 Ouderavonden door het ondersteunings- en RT-team

De zorgcoördinator verzorgt jaarlijks enkele ouderavonden voor ouders van leerlingen met een gemeenschappelijke problematiek zoals dyslectische leerlingen. Doel van deze avond is samen met ouders te evalueren en speerpunten uit het beleid toe te lichten. Daarnaast zijn er enkele informatieve ouderavonden met een specifiek thema zoals gebruik van sociale media en dyslexiehulpmiddelen.

3.8 Vormen van overleg binnen Basis zorgniveau 2

Op vaste momenten vindt ten behoeve van de zorgleerlingen overleg plaats tussen de verschillende actoren om het beleid vorm te geven, het beleid met betrekking tot de zorg op schoolniveau verder te ontwikkelen en te verankeren.

Soort overleg	Doel	Vorm	frequentie
Zorgcoördinator en directeur onderwijs	beleid evalueren en bijstellen, zorg monitoren, financiën	bilateraal	1x per 2-3 weken
Zorgcoördinator en zorgconsulent	schoolvorderingen, leerachterstanden, handelingsadviezen	bilateraal	1 x per 2 weken
Zorgcoördinator en ambulante ondersteuner en teamleider AO	afspraken over inzet AO, evalueren samenwerking		2x per jaar
ZAT-Driehoek (GGD-SMW-Zorgcoördinator)	multidisciplinair overleg over leerlingen met zware problematiek	casusoverleg	1x per 4 weken
Zorgcoördinator en schoolmaatschappelijk werker	leerlingprocessen evalueren, casusoverleg	bilateraal	1x per 3 weken
Zorgcoördinator en sociaal verpleegkundige	signaleren vanuit PGO's en spreekuur	bilateraal	1x per 3 maanden

4. Deskundigheidsbevordering

4.1 Algemeen

Deskundigheid van docenten is belangrijk bij de uitvoering van het zorgbeleid. De deskundigheidsbevordering begint bij een goede voorlichting. Daarnaast worden ieder jaar opnieuw vanuit de afdelingen of vanuit de zorgcoördinator cursussen aangeboden aan het hele team of een deel van het team die inspelen op de problematieken die spelen op het JRL.

4.2 Voorlichting

Een van de uitgangspunten van de deskundigheidsbevordering van het docententeam is het verzorgen van een goede voorlichting aan het team. Voor een goede uitvoering van het zorgbeleid is het nodig dat ieder personeelslid in hoofdlijnen op de hoogte is van de zorgstructuur binnen het Jacob-Roelandslyceum. Daarnaast vinden wij dat we van het team mogen verwachten dat zij een bepaalde basiskennis hebben op het gebied van gedrags- en leerstoornissen. Hiervoor heeft het Jacob-Roelandslyceum de zorgwijzer en docentenhandleiding ontwikkeld. Ook startende docenten worden direct na binnenkomst geïnformeerd om het basisniveau van het team te bewaken.

4.2.1 Ondersteuningswijzer

In het reguliere onderwijs is de aandacht voor zorg de laatste jaren steeds toegenomen. De verschillende ondersteuningsvragen verlangen een goed samenhangend ondersteuningsbeleid en een gestructureerde uitvoering hiervan. Zo is ook op het JRL de zorgcoördinatie steeds breder geworden.

Docenten op het JRL zijn zeer betrokken bij hun leerlingen en willen deze zo goed mogelijk helpen en begeleiden waar nodig. De docent heeft hier echter niet altijd de tijd of de mogelijkheden voor. Binnen en buiten het JRL worden daarom enkele hulpverlenende diensten aangeboden waar leerlingen naar kunnen worden doorverwezen. Om iedereen een duidelijk en overzichtelijk beeld te geven van de extra ondersteuning binnen het JRL bieden wij jaarlijks een ondersteuningswijzer aan voor alle medewerkers in het primaire proces. In de ondersteuningswijzer is kort weergegeven wie de hulpverleners zijn, wat hun taken zijn en hoe men bij de hulpverleners terecht komt. De zorgcoördinator speelt bij de doorverwijzing een cruciale rol. De ondersteuningswijzer is voor personeelsleden en ouders terug te vinden op de website www.jrl.nl

4.2.2 Docentenhandleiding

In de dagelijkse omgang met leerlingen krijgen docenten te maken met gedrag dat voortvloeit uit diverse ontwikkelingsstoornissen, leerstoornissen of andere problematieken. Om deze leerlingen op een juiste manier te kunnen benaderen en begeleiden als mentor of vakdocent, heeft de zorgcoördinator een docentenhandleiding ontwikkeld. Deze handleiding

geeft inzicht in de diverse problematieken die vaak voorkomen. Puntsgewijs worden de belangrijkste *mogelijke* kenmerken beschreven en wordt aangegeven hoe daarbij te handelen. Het doel is de docent in de klas hiermee te versterken. Daarnaast is het doel vroeg signaleren en actief handelen te stimuleren.

Alle personeelsleden van het JRL hebben hiervan een exemplaar ontvangen.

4.2.3 Informatie startende docenten

Startende docenten ontvangen zowel de ondersteuningswijzer als de docentenhandleiding. De docent-coaches beleggen bij aanvang van het schooljaar een bijeenkomst waarbij de zorgcoördinator uitleg komt geven over de zorgstructuur binnen het JRL, wat zij daarvan mogen verwachten en wat in dezen van hen verwacht wordt. Docenten die in de loop van het schooljaar instromen, ontvangen dezelfde schriftelijke informatie en worden door de coaches aan de zorgcoördinator voorgesteld zodat ze ook de mondelinge informatie ontvangen.

4.3 Cursussen en trainingen

4.3.1 Coaching docenten

Op het JRL wordt jaarlijks of om het jaar coaching of scholing op maat aangeboden rondom verschillende thema's. De keuze wordt afgestemd op de zwakke en sterke punten van docenten of vaksecties. Het doel van de deskundigheidsbevordering is de vaklessen te versterken. De ambulant ondersteuner kan door de zorgcoördinator ingezet worden om de vakdocent individueel te coachen. Het JRL werkt ook met een docentencoach die zorg draagt voor de coaching van de professionele vorming van de docent en CED-coaches op pedagogisch-didactische thema's die verband houden met het JRL-lesblok.

4.3.2 Coaching mentoren

Op het JRL wordt jaarlijks of om het jaar coaching of scholing op maat aangeboden rondom verschillende thema's. De keuze wordt afgestemd op de zwakke en sterke punten van mentoren of mentorenteams. Het doel van de deskundigheidsbevordering is het mentoraat te versterken. De ambulant ondersteuner kan door de zorgcoördinator ingezet worden om de mentor individueel te coachen.

4.3.3 Dyslectische leerlingen en moderne vreemde talen

Er worden door het dyslexieteam bijeenkomsten gepland met de docenten van de moderne vreemde talen en Nederlands om de uitvoering van het dyslexieprotocol te bevorderen.

Daarnaast zullen de docenten geschoold worden in het ontwikkelen en het gebruik van dyslexiehulpmiddelen, zoals leerkaarten en het programma Textaid. Tot slot is het van belang docenten inzicht te geven in de effecten van de hulpmiddelen.

5. De ZAT-driehoek

5.1 Algemeen

Bij het SWV de Meierij wordt gewerkt middels de ZAT-driehoek. De driehoek bestaat uit de jeugdarts, de schoolmaatschappelijk werker en de zorgcoördinator. Leden van deze ZAT driehoek komen met regelmaat bij elkaar voor casusoverleg. Er is een nauwe samenwerking tussen de leden van deze groep en de leerplichtambtenaar. De jeugdarts en schoolmaatschappelijk werker maken tevens deel uit van het Basis team jeugd van de gemeente.

5.2 Werkwijze

Wanneer de hulpvraag van de leerling dusdanig groot is dat school deze niet intern kan beantwoorden, zal de afdelingsleider in samenspraak de ouders en de mentor de leerling aanmelden voor bespreking in de ZAT-driehoek.

De ZAT-driehoek heeft met regelmaat bijeenkomsten: deze zijn opgenomen in de jaarplanning van de school en vinden structureel om de vier weken plaats. In deze bijeenkomsten wordt de problematiek van de leerling zo breed mogelijk besproken, wordt er een casusverantwoordelijk aangewezen, volgt een advies en worden de daarbij behorende acties afgestemd. Doel is zo snel mogelijk daarna een gesprek te plannen met de ouders, mentor en leerling, om een verdere acties af te stemmen. Dit gesprek wordt geïnitieerd door de casusverantwoordelijke. In de tussenliggende vier weken is er vaak intensief contact over leerlingen tussen verschillende ZAT-partners.

5.2.1 De rol van de afdelingsleider en mentor

De mentor vraagt toestemming aan de ouders om de leerling in de ZAT-driehoek te mogen bespreken. Daarna legt hij het verzoek tot bespreking bij de zorgcoördinator neer. De mentor levert de zorgcoördinator voldoende informatie aan en is indien wenselijk aanwezig bij de bespreking van “zijn” leerling. De mentor registreert de doorverwijzing in magister.

5.2.2 De rol van de zorgcoördinator:

De zorgcoördinator brengt de leerling in als casus bij de partners van de ZAT-driehoek en voorziet hen van relevante informatie. Hij nodigt de betreffende mentoren uit en is voorzitter van het ZAT. De zorgcoördinator registreert de acties vanuit de ZAT-driehoek in magister

5.3 Evaluatie ZAT

Bij de start van elke nieuwe bijeenkomst vindt een ZAT-evaluatie plaats, waarbij terug gekeken wordt naar gelopen trajecten en de ingezette ondersteuning. Verbeterpunten die hieruit voortkomen worden toegepast bij volgende casussen. Daarnaast levert de zorgcoördinator jaarlijks kwantitatieve ZAT gegevens aan bij het samenwerkingsverband VO “de Meierij” en vult de zorgcoördinator jaarlijks de ZAT-monitor in van het Nederlands Jeugd Instituut met betrekking tot de kwalitatieve gegevens.

6. Intensieve ondersteuning

6.1 De ondersteuningsstructuur van Samenwerkingsverband VO De Meerij

Het Jacob-Roelandslyceum maakt deel uit van Samenwerkingsverband de Meerij. De middelen voor extra ondersteuning worden door dit samenwerkingsverband gefinancierd. In dit hoofdstuk kunt u lezen hoe dit binnen Samenwerkingsverband de Meerij is georganiseerd.

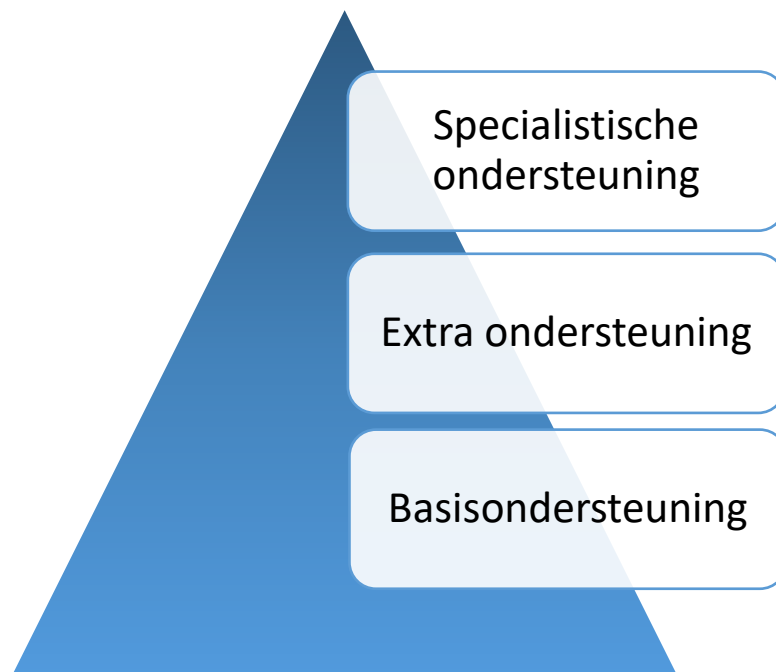
6.1.1 Ondersteuningsniveaus binnen Samenwerkingsverband de Meerij

Binnen ons samenwerkingsverband werken we met drie niveaus van ondersteuning: de basisondersteuning, extra ondersteuning en specialistische ondersteuning. Zij onderscheiden zich van elkaar door de intensiteit van de ondersteuning en/of de noodzaak van specialistische expertise. Ook de benodigde samenwerking met externe partijen verschilt per ondersteuningsniveau.

De **basisondersteuning** is het fundament dat op iedere school aanwezig is.

Extra ondersteuning wordt ingezet door het samenwerkingsverband en is kortdurend.

Voortgezet speciaal onderwijs wordt gezien als **specialistische ondersteuning**.

6.1.2 Basisondersteuning binnen Samenwerkingsverband de Meierij

Leerlingen en ouders zijn het meest gebaat bij regulier onderwijs, op een school naar keuze dicht bij de eigen woonplaats. Samenwerkingsverband VO de Meierij zet daarom in op een zo sterk mogelijke basisondersteuning in het regulier onderwijs. Een brede en kwalitatief goede basisondersteuning kan er toe leiden dat minder leerlingen zijn aangewezen op extra en/of specialistische ondersteuning.

Scholen verschillen in de wijze waarop ze de basisondersteuning vormgeven. Deze verschillen mogen er zijn. De kwaliteit van de basisondersteuning is sterk afhankelijk van het planmatig en handelingsgericht werken van onderwijsprofessionals. Daarom benadrukken we binnen de basisondersteuning het proces van opschaling: (vroegtijdige) signalering van eventuele ondersteuningsbehoeften, gerichte en passende interventies en geregelde evaluaties. De jeugdzorgpartners, GGD en schoolmaatschappelijk werk dienen bij dit proces betrokken te worden.

Ondersteuners passend onderwijs – ambulante begeleiding

Naast de benodigde middelen ondersteunt het samenwerkingsverband de scholen door het inzetten van ambulante ondersteuners. Deze ondersteuners van het samenwerkingsverband werken vooral op het vlak van de basisondersteuning. Zij worden toegevoegd aan het zorgteam van de schoollocatie en maken zo onderdeel uit van de ondersteuningsstructuur op school. Ambulante ondersteuners treden op als inhoudelijke experts: zij adviseren scholen ten aanzien van de ondersteuningsbehoeften, de inhoud van interventies en het verbeteren van de basisondersteuning. De inzet van de ambulante ondersteuner(s) gebeurt in goed overleg met de zorgcoördinator. De inzet kan gericht zijn op de ondersteuning van een docent, een docententeam, de mentor, een individuele leerling of een groep leerlingen. Hij of zij kan verder ondersteunend zijn bij:

- het signaleren van verbeterpunten in de ondersteuningsstructuur,
- het analyseren van de dossiers,
- het opstellen en evalueren van het ontwikkelingsperspectief,
- het opstellen van een (groeps)handelingsplan.

Schoolondersteuningsprofiel (SOP)

Alle VO- en VSO-scholen binnen Samenwerkingsverband vo de Meierij hebben een schoolondersteuningsprofiel (SOP) opgesteld. Hierin staat hoe zij vorm en inhoud geven aan

de basisondersteuning volgens de gezamenlijk vastgestelde kwaliteitseisen. Ouders kunnen het ondersteuningsplan van het Samenwerkingsverband terugvinden op de website van de scholen of middels deze link. [Ondersteuningsplan Samenwerkingsverband De Meierij](#)

Basisondersteuning omvat het geheel van preventieve en curatieve interventies binnen de basisstructuur van de school. Doel hiervan is zoveel mogelijk leerlingen passend onderwijs binnen de school te bieden.

6.1.3 Extra ondersteuning binnen Samenwerkingsverband de Meierij

Arrangementen

Het kan voorkomen dat voor de ondersteuning van een leerling of een groep leerlingen de basisondersteuning van een school (nog) niet toereikend is. Scholen kunnen dan, in overleg met de ondersteuner passend onderwijs, extra ondersteuning in de vorm van een tijdelijk arrangement aanvragen bij het samenwerkingsverband. Zij doen dat met een concrete, handelingsgerichte vraag, welke uiteindelijk gericht is op het versterken van de basisondersteuning.

Binnen de Meierij kennen we de volgende arrangementen:

(Groeps-)Arrangementen Specialistische ambulante ondersteuning:

(Groeps-)Arrangementen kunnen worden ingezet wanneer er voor de ondersteuning van een leerling of groep leerlingen specifieke expertise nodig is. Aan de basis van een arrangement ligt een concrete handelingsgerichte hulpvraag van de school. De inzet van deze expertise is altijd gericht op het versterken van de docent/docententeam, de mentor of het zorgteam.

Een arrangement Specialistische ambulante ondersteuning kan gericht zijn op het versterken van de ondersteuning voor een enkele leerling of een groep leerlingen. Een groep kan een klas zijn, maar ook een groep leerlingen in de school verdeeld over diverse klassen of leerjaren. Het gaat dan om leerlingen met eenzelfde ondersteuningsbehoefte waarbij een groepsaanpak meerwaarde heeft, en ook efficiënter en kostenbesparend is. Denk hierbij aan een groep leerlingen die de overstap maakt van de ISK naar het VO, een groep leerlingen die overstapt van het PO naar het VO of een klas waarin het groepsproces specialistische vragen oproept. Arrangementen kunnen ook onderdeel uitmaken van een onderwijs-zorg

arrangement, waarbij de ondersteuning vanuit het onderwijs en de hulpverlening op elkaar worden afgestemd. Met de scholen brengen we de komende periode in kaart welke expertise nodig is om te komen tot een dekkend ondersteuningsaanbod.

Binnen het samenwerkingsverband zijn ambulante ondersteuners vanuit het VSO beschikbaar om de arrangementen vorm te geven. Door de ambulante ondersteuners vanuit de mytyschool wordt expertise van fysiek-medische ondersteuningsvragen geboden, ook zijn er ambulante ondersteuners beschikbaar met kennis van psychiatrische problematiek (o.a. trajectbegeleiding vanuit Onderwijs-Zorg Arrangement Psychiatrische Problematiek: OZAPP) en ambulante ondersteuners met specifieke kennis van ondersteuning bij gedrag- en ondersteuningsvragen.

Naast de inzet van ambulante ondersteuners uit het vso kan het ook voorkomen dat er inzet of expertise gevraagd wordt die (nog) niet beschikbaar is binnen het samenwerkingsverband. Hiervoor heeft het samenwerkingsverband financiële middelen gereserveerd.

Door ondersteuning te bieden aan het docententeam, de mentor of het zorgteam bij het begeleiden van de leerling(en), wordt beoogd de kennis en vaardigheden binnen de school te implementeren. Hierdoor kan de schoolloopbaan binnen de reguliere setting worden voortgezet en wordt een overstap naar het voortgezet speciaal onderwijs of thuiszitten voorkomen.

De arrangementen worden geëvalueerd door de school en de uitvoerende van het arrangement.

Overstaparrangementen

Voor leerlingen die vanuit het (voortgezet) speciaal onderwijs instromen in het regulier voortgezet onderwijs, zijn zogenoemde overstaparrangementen beschikbaar voor de ontvangende school. Deze overstap is voor leerlingen een grote verandering. Van een specialistische omgeving met intensieve ondersteuningsmogelijkheden maken zij de overstap naar schoolomgeving waar de ondersteuningsmogelijkheden anders zijn ingericht

en beperkter zijn. Hierdoor wordt er meer van de leerling verwacht. Dit vraagt om extra aandacht vanaf de start van de overstap.

Met het overstaparrangement heeft de school de mogelijkheid om voorzieningen in te richten of extra ondersteuning in te zetten om de overstap zo succesvol mogelijk te maken.

Tijdelijke plaatsing op OPDC 'Bovenschoolse Voorziening de Meerij'

Het OPDC (Orthopedagogisch Didactisch Centrum) begeleidt leerlingen die uitvallen in het regulier onderwijs. In de bovenschoolse voorziening worden zij ondersteund in hun ontwikkelproces en krijgen advies over het meest passende vervolgtraject of de meest passende leeromgeving. Voordat een aanvraag voor plaatsing op de bovenschoolse voorziening wordt toegekend, wordt van de school verwacht dat zij de basisondersteuning maximaal benut hebben, dat externe partners betrokken zijn en dat gebruik is gemaakt van extra ondersteuning. De leerlingen van de bovenschoolse voorziening blijven ingeschreven op de school van herkomst. Het aantal uren komt zoveel mogelijk overeen met dat van de eigen school. Indien nodig kunnen vakdocenten uit het reguliere onderwijs vakinhoudelijk ondersteunen. Het lesprogramma, lesmateriaal, toetsen en examens worden aangeleverd door de contactpersoon van de school van herkomst. Er is regelmatig contact met deze mentor en de zorgcoördinator die nauw betrokken blijven bij het hele proces en op de school van herkomst voorbereidingen treffen voor terugkeer van de leerling. De bovenschoolse voorziening is een onderwijs-zorg arrangement, er wordt nauw samengewerkt met betrokken partners uit de jeugdzorg. Een verblijf is altijd tijdelijk. De inhoudelijke afspraken worden vastgelegd in het handelingsplan van de leerling. Tegelijkertijd wordt de expertise van de bovenschoolse voorziening overgedragen naar de school van herkomst zodat deze op termijn de ondersteuning zelf kan bieden. Voor plaatsing op het OPDC is een toekenning nodig van de Advies Commissie Toewijzing van het Samenwerkingsverband.

Passende Innovatieve Projecten

Om ook in de toekomst een dekkend ondersteuningsaanbod te realiseren is het vanuit het samenwerkingsverband mogelijk om innovatieve projecten te starten. Passende Innovatieve Projecten (PIP) zijn bij voorkeur samenwerkingsprojecten tussen verschillende scholen binnen het samenwerkingsverband en gericht op de ondersteuningsbehoefte van een specifieke groep leerlingen. Het gaat dan om de vraag naar kennis en vaardigheden die niet

binnen scholen voorhanden is en waarvoor een passend aanbod ontwikkeld moet worden. Uiteindelijk moet een PIP de scholen zodanig versterken dat zij de doelgroep op termijn zelf kunnen ondersteunen.

De aanvragende scholen krijgen de opdracht de ingezette kennis te verspreiden binnen het samenwerkingsverband. Onder meer door op conferenties, binnen de verschillende overlegstructuren die er zijn en op de website van het samenwerkingsverband, ervaringen te delen, evenals de resultaten, uitdagingen en knelpunten. In het kader van de vereveningsopdracht gaat de voorkeur uit naar samenwerkingsprojecten tussen een VO- en een (V)SO-school.

6.1.4 Specialistische ondersteuning (in het VSO)

Specialistische ondersteuning is de intensieve ondersteuning die uitsluitend wordt geboden in de scholen voor voortgezet speciaal onderwijs. Het gaat hierbij om een ondersteuningsbehoefte waar het reguliere onderwijs niet aan kan voldoen. Het VSO is een belangrijk deel van het totale onderwijsaanbod en zorgt ervoor dat er voor elke leerling binnen het samenwerkingsverband een passende plaats is.

Het VSO kent vier clusters:

- **Cluster 1:** blinde, slechtziende kinderen.
- **Cluster 2:** dove, slechthorende kinderen en kinderen met een taalspraakontwikkelingsstoornis.
- **Cluster 3:** kinderen met motorische en verstandelijke beperkingen en langdurig zieke kinderen.
- **Cluster 4:** kinderen met psychische stoornissen en gedragsproblemen.

Cluster 1 en cluster 2

Blinde en slechtziende leerlingen die hiervoor aangewezen zijn op extra ondersteuning binnen de reguliere VO-scholen, kunnen hiervoor in aanmerking komen vanuit cluster 1.

Wanneer het volgen van regulier onderwijs met ondersteuning niet haalbaar is, is plaatsing op een cluster 1 school mogelijk.

Op www.visio.org is hierover meer informatie te vinden.

Dove en slechthorende leerlingen en leerlingen met een taalspraakontwikkelingsstoornis die vanwege deze problematiek extra ondersteuning nodig hebben, vallen onder cluster 2. Dit

maakt extra begeleiding binnen het reguliere onderwijs mogelijk. Wanneer de specifieke ondersteuningsbehoefte zo groot is dat regulier onderwijs niet mogelijk is, dan zijn deze leerlingen aangewezen op plaatsing binnen een cluster 2 school. Op www.kentalis.nl vindt u hierover meer informatie.

Cluster 1 en cluster 2 behoren niet tot de samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Aanvragen voor extra ondersteuning of specialistische ondersteuning verlopen via Visio (cluster 1) en Kentalis (cluster 2). Indien nodig zoeken we op casusniveau afstemming met partners uit deze clusters.

Cluster 3 en cluster 4

Ondersteuning voor leerlingen met motorische beperkingen, verstandelijke beperkingen en langdurig zieke kinderen (cluster 3) en voor leerlingen met psychische stoornissen en gedragsproblemen (cluster 4) wordt geregeld binnen de samenwerkingsverbanden passend onderwijs. De ambulante ondersteuners hebben expertise op dit gebied. Zij kunnen de reguliere scholen ondersteunen bij het bieden van onderwijs aan leerlingen die vanwege deze problematiek extra begeleiding vragen. Ook deze inzet is gericht op versterking van de basisondersteuning. Wanneer regulier onderwijs met inzet van extra ondersteuning niet toereikend is, kan specialistische ondersteuning in de vorm van VSO nodig zijn. Wij maken binnen ons samenwerkingsverband geen onderscheid meer tussen scholen voor cluster 3 en 4 en hanteren deze termen dan ook niet meer. Binnen het samenwerkingsverband verzorgen de volgende VSO-scholen onderwijs aan leerlingen met ondersteuningsbehoeften voortkomend uit genoemde problematiek: Mytylschool Gabriël, HUB Noord Brabant, locaties Rosmalen, Stedelijk VSO en Boxtel, Michaëlschool, Dieze College en Zuiderbos. Op de website van Samenwerkingsverband De Meierij is een overzicht van deze scholen opgenomen met daarbij een beschrijving van de doelgroep leerlingen. Het VSO aanbod in het samenwerkingsverband is niet helemaal dekkend. Voor jongeren die een behandeling nodig hebben die binnen de regio niet beschikbaar is of waarvan het juiste onderwijsniveau niet beschikbaar is, zal uitgeweken worden naar een school buiten de regio. Voor toelating tot deze scholen is een toelaatbaarheidsverklaring nodig van het samenwerkingsverband.

Plaatsbekostigd

Toelaatbaarheid tot VSO Zuiderbos en VSO De Michaëlschool is, in bepaalde situaties, ook mogelijk op basis van een plaatsbekostiging. Dat wil zeggen dat de behandelcoördinator van

een behandelinstelling adviseert om de leerling een integraal aanbod onderwijs-zorg aan te bieden. De leerling bezoekt dan een VSO school behorende bij de behandelinstelling.

Het VSO is zoveel mogelijk tijdelijk

Een plek op het VSO is zoveel mogelijk tijdelijk. Als een leerling in staat is een diploma te halen streven we ernaar om dit zoveel mogelijk plaats te laten vinden in of samen met het reguliere onderwijs, vanuit de gedachte dat een vervolgopleiding geen speciaal onderwijs kent en daarmee de overstap naar vervolgonderwijs zo klein mogelijk is. Binnen ons VSO is het op dit moment mogelijk om middels staatsexamen een VMBO-T diploma (Dieze College) of een HAVO diploma te behalen (Zuiderbos). Voor de VMBO basisberoepsgerichte en kaderberoepsgerichte leerweg wordt samenwerking gezocht met regulier onderwijs. In de komende planperiode zal veel aandacht zijn voor de ambitie van het samenwerkingsverband om zo veel mogelijk VSO leerlingen in het reguliere voortgezet onderwijs een diploma te laten halen. Dit vraagt om een intensieve samenwerking tussen het VSO en VO.

Om een overstap naar regulier onderwijs mogelijk te maken, is samenwerking tussen VSO- en reguliere scholen cruciaal. Het samenwerkingsverband stimuleert dit, onder meer door toekenning van financiële middelen voor innovatieve projecten die deze samenwerking vergroten.

6.2 Basis Team Jeugd gemeente Boxtel

Alle scholen in Boxtel hebben een eigen Zorgadviesteam. De ZAT partners hebben de mogelijkheid een leerling in te brengen in het Basis Team Jeugd van het Centrum voor Jeugd en Gezin in Boxtel. In dit basisteam kunnen de volgende partijen aansluiten.

Bureau Jeugdzorg;

Zorgcoördinator van de school

GGD (arts);

Contour de twern;

GGZ;

Pluralis;

MEE;

Vivent;

Of andere partijen.

Bijlagen

Bijlage 1: Verklaring van de afkortingen

AO	Ambulante Ondersteuner
ACT	Advies Commissie Toewijzing
AD(H)D	Attention Deficit (Hyperactivity) Disorder
AMK	Advies- en Meldpunt Kindermishandeling
AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
ASS	Autisme spectrum stoornis
BDI	Beck Depression Inventory
BJZ	Bureau Jeugdzorg
BSV	Bovenschoolse voorziening
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
GGD	Gemeentelijke (Gewestelijke) Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
JPP	Jeugd Preventie Programma
JRL	Jacob- Roelandslyceum
KIES	Kinderen In Echtscheidingsituaties
LVS	LeerlingVolgSysteem
NJI	Nederlands Jeugd Instituut
OM	Openbaar Ministerie
OMO	Ons Middelbaar Onderwijs
OPP	Ontwikkelings Perspectief Plan
PGO	Preventief Gezondheidsonderzoek
PO	Primair Onderwijs
SMW	School Maatschappelijk Werk
SVL	Schoolvragenlijst
TAV	Toets Attitude Vragenlijst
VO	Voortgezet Onderwijs
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
ZAT	Zorg Advies Team